

Saduceové

Saduceové náleželi k významným kněžským rodinám a laické aristokracii. Tvořili jeruzalémskou kněžskou třídu bohatých a mocných. Uznávali pouze psaný Zákon – Toru, tedy Pět knih Mojžíšových. Odmítali ústní tradici, kterou zastávali farizeové. Jedná se tedy o konzervativní postoj, který nepřijímá žádný rozvoj dědictví víry. Jak je patrné z jejich jména (Saddoukai/oi; aram. *sadduqājē*; hebr. סַדּוּקַיִם = *sadūkīm*), považovali se za nástupce legitimního pokolení kněze Sádoka (srov. 1 Kron 5,27nn; 24,1nn). Jako stavovské seskupení jeruzalémské kněžské aristokracie se saduceové utvořili pravděpodobně v 2. stol. před Kr. Saduceové tvořili jednu ze čtyř *filosofických škol* a odlišovali se od farizeů, essénů a zelótů silným zdůrazňováním vlastní zodpovědnosti člověka a svěbytným učením o odplatě, podle kterého odměna a trest jdou ruku v ruce v naprosté shodě s jednáním člověka v tomto životě. Po zničení Jeruzaléma a chrámu v roce 70 po Kr. prakticky saduceové zmizeli ze scény, takže v rabínských pramenech i v textech Nového Zákona o nich není příliš mnoho zmínek.

Ze 14 výskytů v NZ se 9 vyskytuje v synoptických evangeliích – z toho 7 v Mt a 5 v Sk. celkem 14 výskytů. Téměř vždy zastávají saduceové roli popíračů vzkříšení (srov. Mk 12,18n; par. Mt 22,23-24/Lk 20,27; Sk 4,1n; 23,6-8). Podle Sk 23,8 popírali rovněž existenci andělů a duchů. V Sk 5,17 jsou saduceové ztotožněni s velekněžskou vládnoucí vrstvou. Pouze Matoušovo evangelium řadí dohromady saducee s farizeji (srov. Mt 3,7; 16,1.6.11.12), což je zřejmě způsobeno tím, že do postavení Ježíšových nepřátel je staví sám evangelista. Evangelní vyprávění sporu o vzkříšení (Mk 12,18-27par.) je jediným případem, kdy saduceové diskutují s Ježíšem.

Prameny, odkazy

Luke T. Johnson – Evangelium podle Lukáše – Sacra pagina;
 Paul-Gerhard Müller – Evangelium sv. Lukáše – Malý stuttgartský komentář;
 Průvodce životem – Lukáš (Luxpress);
 Raniero Cantalamessa – Slovo a život – Roční cyklus C;
 Průvodce Biblí (ČBS); Pavel Zahradníček – www.biblickedilo.cz;
 Angelo Scarano – www.pastorace.cz

Další texty v týdnu

Po: Tit 1,1-9; Lk 17,1-6

Út: Tit 2,1-8; Lk 17,7-10

St: Tit 3,1-7; Lk 17,11-19

Čt: Flm 7-20; Lk 17,20-25

Pá: 2 Jan 4-9; Lk 17,26-37

So: 3 Jan 5-8; Lk 18,1-8

32. neděle v mezidobí – cyklus C

7. listopadu 2010

²⁷K Ježíšovi přistoupilo několik saduceů, kteří tvrdí, že není vzkříšení, a otázali se ho: ²⁸„Mistře, Mojžíš pro nás ustanovil: ‚Zemře-li někomu bratr, který měl manželku, ale byl bezdětný, ať si tu manželku vezme jeho bratr a zplodí svému bratru potomka.‘ ²⁹Bylo tedy sedm bratrů. První se oženil a zemřel bezdětný. ³⁰Ženu si vzal druhý ³¹a třetí a stejně tak všech sedm, nezanechali však děti a zemřeli. ³²Nakonec zemřela i ta žena. ³³Kterému z nich bude tedy ta žena náležet při vzkříšení? Vždyť ji mělo za manželku všech sedm!“ ³⁴Ježíš jim řekl: „Lidé tohoto světa se žení a vdávají. ³⁵Ale ti, kdo budou uznáni za hodné dosáhnout onoho světa a vzkříšení z mrtvých, nebudou se ženit ani vdávat. ³⁶Už přece nemohou zemřít, jsou totiž rovni andělům a jsou syny Božími, neboť mají účast na vzkříšení. ³⁷Že mrtví budou vzkříšeni, to naznačil i Mojžíš ve vyprávění o (hořícím) keři, když nazývá Pána Bohem Abrahámovým, Bohem Izákovým a Bohem Jakobovým.‘ ³⁸On přece není Bohem mrtvých, ale živých, neboť všichni žijí pro něho.“

Úvod k meditaci

Nejen saduceové, ale i nemálo křesťanů má pochybnosti o vzkříšení a o věčném životě. Pán odpovídá jasně – věčný život u Boha je realitou. Bůh je přece Bohem živých! Je i pro mne Bůh živým Bohem a Bohem živých? Je moje víra ve vzkříšení v souladu s křesťanským Vyznáním víry? Jak skutečnost vzkříšení ovlivňuje moje jednání, moje postoje, moje vidění světa?

Výklad biblického textu

Kontext: V předchozích kapitolách jsme sledovali Ježíše, jak je na cestě do Jeruzaléma. Nyní jsme již v cíli cesty. Tomuto evangeliu předchází Ježíšovo očistění Jeruzalémského chrámu: *Řekl jim: ‚Je psáno: Můj dům bude domem modlitby. Ale vy jste z něho udělali doupe lupičů‘* (Lk 19,46). Potom se ještě více vyostřuje konflikt mezi Ježíšem na straně jedné a *velekněžskými, zákoníky a předními muži z lidu* na straně druhé. To dokladují ve 20 kapitole spory o Ježíšovu pravomoc (Lk 20,1-19), o vztah k vládní moci (Lk 20,20-26) a o vzkříšení (Lk 20,27-40). Právě tento poslední střet je nyní tématem. Saduceové se zde pokoušejí zesměšnit myšlenku vzkříšení na základě absurdního případu odkazujícího na levirátní manželství (viz níže).

Týden
s Božím
slovem

1. čtení:

2 Mak 7,1-2
.9-14

2. čtení:

2 Sol 2,16-3,5

Evangelium:

Lk 20,27-38

Srovnání:

Mt 22,23-33

Mk 12,18-27

Sk 23,8

Dt 25,5

Ex 3,2-6

Lk 20,27-38

²⁷ **několik saduceů, kteří tvrdí, že není vzkříšení:** Je to v Lukášově evangeliu jediná zmínka o saduceích, ale objevují se potom znovu ve Sk 4,1; 5,17; 23,6-8 (více o saduceích v závěru listu). Na rozdíl od farizeů saduceové zpochybňovali vzkříšení z mrtvých, protože přijímali ze Starého Zákona pouze Pět knih Mojžíšových, kde nebyly náznaky o vzkříšení tak patrné jako v jiných, především pozdějších, starozákonních knihách. Otázka vzkříšení z mrtvých je základním pilířem křesťanské víry: *Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná* (1 Kor 15,17), proto uvádějí všichni synoptici tento úryvek.

²⁸ **Mistře, Mojžíš pro nás ustanovil:** Saduceové se zde odvolávají na ustanovení z Mojžíšova zákona, které je obsaženo v Páté knize Mojžíšově. Účelem tohoto ustanovení bylo zachování rodového majetku a jména zemřelého muže v případě, že muž zemřel dříve, než se mu narodil potomek, který by byl jeho dědicem. Šlo o takzvané *levirátní manželství* (Dt 25,5n), které však bylo zvykem již v době před Mojžíšem, jak ukazuje příběh Judových synů Era a Onana v První knize Mojžíšově (Gn 38,8).

³⁴ **Ježíš jim řekl: Lidé tohoto světa se žení a vdávají...:** Ježíš odmítá naivní saducejskou představu, že vzkříšení je jen *vylepšeným* pokračováním pozemské existence. Naznačuje, že vzkříšením člověk vstupuje do stavu, kde platí jiná, nám dnes těžko představitelná, měřítko, která nejsou už svázána se vzorcem umírání, tedy i s nutností plození jakožto podmínky pro zachování rodu a života lidí. Manželství, jak ho my na této zemi chápeme, je tedy spojeno se současnými přítomnými podmínkami lidské existence. Neznamená to ale, že by bylo zrušeno pouto, které manžele vzájemně pojilo během života v posvátném svazku. Všechno, co je v současném životě pozitivního, nebude při vzkříšení zničeno, ale proměněno do jiné dimenze, nám dosud skryté.

³⁶ **jsou totiž rovni andělům:** neříká se, že by se lidé po vzkříšení stali anděly, ale v něčem se jim podobají, jsou si s nimi *rovni* v nesmrtnosti a v *patření na Boha*.

³⁷ **Že mrtví budou vzkříšeni, to naznačil i Mojžíš:** Odpověď potvrzující existenci vzkříšení Ježíš doložil nikoli náhodou Mojžíšovými spisy (Ex 3,2-6), protože právě pouze tyto knihy saduceové uznávali a mysleli se, že zde náznaky o vzkříšení není možné najít. Rozhodl se tedy saducee *porazit na jejich vlastním hřišti*.

³⁷⁻³⁸ **Bohem Abrahámovým, Bohem Izákovým a Bohem Jakubovým. On přece není Bohem mrtvých, ale živých:** V době, kdy se událo Mojžíšovo setkání s Bohem v hořícím keři, byli praotcové izraelského národa, Abraham, Izák a Jakub, již několik staletí mrtví. Bůh je přesto označován za jejich Boha, nemohou tedy být mrtví, neboť živý Bůh není Bohem mrtvých, ale živých. Jestliže tedy žijí, nemůže nikdo popírat vzkříšení a věčný život.

K tématu

Saduceové přišli za Ježíšem s chytákem. Nevěřili ve vzkříšení a chtěli, aby Ježíš řekl něco, co by mohli odmítnout. Přesto Ježíš jejich otázku nepřehlédl ani nebagatelizoval. Odpověděl na ni, a potom se dotkl skutečného problému. Když ti lidé kladou nesnadné otázky, například Jak může milující Bůh nechat lidi hladovět? Jestliže Bůh ví, co udělám, mám vůbec možnost se svobodně rozhodnout? – řiď se Ježíšovým příkladem. Nejprve podle svých nejlepších schopností odpověz na otázku, a potom hledej, o co skutečně

jde – například o neuzdravené zranění z osobní tragédie, nebo jiná skrytá nevysslovená otázka. Často lidé takovou otázkou zkoušejí nikoli tvou schopnost zodpovědět náročnou otázku, ale tvou ochotu naslouchat jim a tvůj zájem o ně. *Průvodce životem – Lukáš*

Za Ježíšem chodily spousty lidí a snažily se ho nacytat různými otázkami. Kristus po každé odpovědi, aniž by se nechal chytit do pasti. Proto byli tito narušitelé stále nevraživější. Kdybychom mohli mít vždycky rozlišovací schopnosti jako Kristus, lépe bychom dokázali odhadnout, co je v člověku.

Můžeme to dokázat, pokud budeme lidmi modlitby a budeme mít vnitřní život. Mohli bychom pochopit spousty věcí a nemuseli bychom ztrácet čas stupidními diskuzemi. A tak se jednou někdo pokoušel Krista ptát se na případ muže s bratrem. Muž zemře a nechá ženu samotnou. Může si bratr vzít vdovu? Kdo bude na věčnosti skutečným manželem té ženy? Ježíš řekl: *Bůh Abrahámu, Bůh Izákovi není Bohem mrtvých, ale živých*. Mluvme o Bohu živých. Kristova slova jsou pravdivá. Kristus je pravda. Ne já. Ani vy ne. Vzpomeňme si, jak se liší věřící od fundamentalisty – fundamentalista využívá Boha, aby mu posloužil, zatímco věřící se dává do služeb Boha. Když se věřící odváží začít Boha využívat, může použít jeho svatou knihu jako zbraň, a to je děsivé. Křesťanství nebo muslimství zabíjící jsou dnes jejími smrtícími nástroji. Zfalšovaný Bůh. 11. září 2001 bylo strašlivou zkouškou, která poznamená duše lidí na celá století. Nikdy v dějinách lidstva ještě člověk nezašel tak daleko v hrůze a odporosti ve jménu zfalšovaného a překrouceného Boha. Jsme živí, ale nepatříme do tohoto světa. Když věřící baží po moci jen pro moc, po penězích jen pro peníze a vnější dojem je jeho cílem, pak takový věřící nežije. Stane se z něj pyšná stvůra. Jedině pokora, největší ze ctností, ho může vrátit na cestu Kristovu,

protože Kristus tuto ctnost během života projevoval výjimečným způsobem.

Co to znamená být živý ve jménu Krista?

Živý je někdo, kdo se modlí, kdo miluje ve jménu Krista pokorného a skromného.

Kvalita Kristovy lásky souvisela s jeho schopností se modlit. Kolikrát se v evangeliu setkáváme s tím, že opouští naléhající davy, které měl tak rád, a zůstává sám v horách, aby se mohl modlit? *Modli se a miluj*, to je moje oblíbené heslo, odvozené z Kristova postoje, jak nám ho ukazuje evangelium. Když se modlíme, milujeme. A když milujeme, modlíme se ještě víc. Bez mých osmačtyřiceti hodin ticha a modliteb každých deset dní bych nikdy nedokázal vydržet v tom násilnickém světě, kde sloužím. Musím být živý mezi mladými, kteří v sobě nosí zárodky smrti, nenávisti a násilí, jaké si někdy ani neumíme představit. Ty hodiny v osamění jsou pro mě neocenitelné – můžu si nabít baterie a zase jít rozsévat lásku a naději.

Individuální modlitba z nás dělá živé. Tomu hluboce věřím. V evangeliích čteme tuto prostou Kristovu větu: *Proste a bude vám dáno*. Musíme ji brát doslova. Každá modlitba je Pánem automaticky vyslyšena.

Modlitba nám poskytuje dar lásky. Získáváme z ní sílu a schopnost druhé nezištně milovat. Láska zachrání všechno, láska nad vším zvítězí a láska všechno změní. Ve chvílích trápení nám láska umožňuje věřit, že Kristus je živý a že i my jsme živí, protože žádná situace není neřešitelná nebo bezvýhodná.

Guy Gilbert
– *Evangelium podle svatého Lotra*